

'Djan' de Platónov

Andrei Platónov va començar la redacció de *Djan* l'any 1935, durant la segona visita al Turkmenistan. La novel·la insisteix en el tema central de l'autor: els desposseïts. En aquest cas, aborda més concretament el futur d'aquests desposseïts, la possibilitat mateixa que tinguin un futur. "Per al cap, tot és en el futur, per al cor, tot és en el passat", afirma l'autor en una nota del mateix any que escriu *Djan*.

L'acció de l'obra s'esdevé en un lloc remot i erm. A "l'infern del món sencer", com diu en Sufian, un dels que hi habiten. El poble djan viu abandonat en la misèria, aïllat, desesperançat. En Nazar Txagatàiev, un djan que ha crescut a Moscou i s'ha educat en el comunisme, torna a casa per ajudar la seva gent a sortir de la misèria. Per guiar el seu poble pel camí que l'ha de conduir a abraçar la modernitat del socialisme i els avenços que comporta.

Aclaparat pel desert, Platónov omple l'obra d'imatges extraordinàriament punyents. Amb la llengua que li és pròpia i característica, l'autor esquitxa la història amb tota mena d'elements de folklore local, de misèria, de mitologia persa, d'eroticisme, de distòpia, de música tradicional, de sufisme, de violència, d'història i d'esperança.

Djan és també un retrat del xoc cultural que encara es dona ara a l'Àsia Central. I ho és d'una manera excepcional, pel fet que descriu la realitat del lloc en un moment extremament convuls i contradictori: el moment en què la ruta de la seda topa amb el comunisme estalinista.

El gener de 1935, Andrei Platónov escriu en una llibreta de notes: "Altre cop l'Amudarià, Chärjew; altre cop a la sorra, al desert, a dins meu." L'espai geogràfic és un dels components centrals de la novel·la. La rellevància que Platónov atribueix als escenaris de l'acció acaba oferint una visió gairebé cinematogràfica del recorregut que fa el poble djan a través de deserts, aiguamolls, depressions, pobles, rius i muntanyes d'una terra tan inhòspita com mítica.

La inutilitat del líder que suposadament havia de menar el poble djan cap a la salvació es va interpretar com una al·lusió negativa al lideratge de Stalin. La censura primer i la poca cura en les edicions després van fer que l'obra no es publicqués completa a Rússia fins al 1999. *

Miquel Cabal és el traductor de 'Djan', publicada per Edicions de 1984

Miquel de Palol, celebrat a l'estranger

La publicació al francès de l'obra *El jardí dels set crepuscles*, de Miquel de Palol, traduïda per François-Michel Durazzo a l'editorial Zulma, ha acabat de rebre el Prix Transfugue, o sigui, un guardó que es lliura al país veí per al millor llibre hispànic publicat a França. Aquest reconeixement se suma a molts altres que s'han lliurat darrerament a Miquel de Palol. De fet, tant aquesta mateixa editorial, Zulma, com el seu traductor, François-Michel Durazzo, també responsable de traduir les creacions del poeta lleidatà Jaume Pont, entre d'altres, han mostrat el seu interès i compromís per engegar, pro-

meravellosa arquitectura coral d'històries dintre d'històries dintre de més històries.

En un futur apocalíptic, una sèrie de personatges arriben fins a una gran mansió on es dediquen a beure, a menjar i a explicar-se anècdotes que, a poc a poc, es van enllaçant amb la digna perversitat d'un Marquès de Sade explosiu i penetrant. Per tot això, i més, *El jardí dels set crepuscles* no només és el primer episodi d'un món que s'expandeix: es tracta de tot un homenatge a la Gran Literatura que en cap cas no dubta d'infectar-se, gojosament, de mostres en teoria considerades baixes talment ci-

Miquel de Palol ha guanyat el Prix Transfugue, que es concedeix a França ANDREU PUIG

perament, les edicions dels volums palolians *El testament d'Alcestis* i *El Troiacord*, pilars fonamentals que sustenten el megalòman i portentós univers literari d'aquest escriptor que no coneix fronteres de cap mena.

Alguns dels crítics més prestigiosos de França han comparat *Le jardin des sept crépuscules* amb llibres emblemàtics talment *Les mil i una nits*, *El Decameró*, de Boccaccio, *El manuscrit trobat a Saragossa*, de Jan Potocki, i *El Quijote*, de Miguel de Cervantes. Noms com Gabriel García Márquez i Mario Vargas Llosa també es fan avinents en aquests comentaris analítics. I no és casual, ni tampoc banal, portar a terme comparacions d'aquesta mena, perquè l'obra de Miquel de Palol destaca gràcies a una saludable ambició desmesurada i gràcies a una estructura narratològica mil·limètrica, organitzada com una vasta i

nema, còmic o referents d'ordre més popular.

Tot i que per terres catalanes fa temps que Miquel de Palol no publica una altra obra llarga, i de les dimensions característiques a què ens té acostumats, aquest mateix octubre l'editorial Proa traurà a la llum el llibre de poemes *Dos cors per una bèstia*, amb què va obtenir el premi Jocs Florals de poesia fa uns quants mesos.

Esperem que tota aquesta sèrie d'èxits recents, tant a l'estranger com aquí, ajudin a acostar un dels autors més importants i, llastimosament, també més desconeguts per al gran públic, de la literatura catalana contemporània. No seria estrany que el furor que ha despertat a França *Le jardin des sept crépuscules* acostés Miquel de Palol a ser un dels considerats per al Premi Nobel de literatura. *